

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 88

Číslo 30

27. července 2008

Cena: 6 Kč

VELKÉ SVIATKY NIELEN V LIPTOVskej OSADĚ

Všetko začalo o 14,00 hodine, kedy sme sa rozhodli po schôdzi diecéznej rady, že podporíme obnovujúcu sa náboženskú obec v Liptovskej Osade, ktorá mala v r. 1938 980 príslušníkov. Bola to čisto slovenská náboženská obec. Zaujímavou osobnosťou tejto náboženskej obce v 30-tych rokoch 20. storočia bol kňaz pôvodom Rímsko-katolíckej cirkvi Matášovský. Bol to on, ktorý ešte ako rímsko-katolícky duchovný v Liptovskej Osade z vlastných zdrojov rozšíril kostol a pomohol so vzdávaním tamojšieho obyvateľstva. Toto všetko sa však nepáčilo biskupovi Vojtašákovi, ktorý začal tohto kňaza prenasledovať. O tejto skutočnosti je zachovaných 11 listov ústrednej rade v Prahe. V kostole, ktorý bol v r. 1940 zabraný Hlinkovou gardou, sa zachoval protokol, ktorý čakal 62 rokov vo veži kostola so svojou informáciou.

Potom farár Matášovský záhadne mizne.

Zaujímavou návštevou bola návšteva brata I. patriarchu v Liptovskej Osade. Jeho návštevu dokonca chcel zabrániť aj miestny okresný veliteľ polície. Hrozil možným násilím. To však Dr. Karla Farského neodradilo, čo je veľmi dôležité. A tak zo dňa na deň prestúpilo do našej cirkvi takmer 1 000 ľudí. Začali neskutočné problémy zo strany Rímsko-katolíckej

cirkvi. Desiatky žalôb a súdov. Vrcholom všetkého však bola skutočnosť, že na pokyn rímsko-katolíckeho kňaza bol po smrti rozdelený manželský pár, pretože manžel bol katolík a manželka príslušníčkou Cirkvi československej. Jeho manželka bola v noci exhumovaná, pretože kňaz tvrdil, že sa v hrobe nemôžu zniest'. Obmedzenosť a hlúposť v jednej podobe. Áno, tam sme sa vydali, aby sme posilnili v sobotu o 10,00 hodine bohoslužby zasvätené Cyrilovi a Metodovi a Majstrovi Janovi Husovi.

Po príjazde do Liptovskej Osady nás prijal nový miestny duchovný ThMgr. Rastislav Mišura, vikár pre väznenstvo. V kostole, ktorý slúžil 50 rokov ako sklad stavebného materiálu, už po druhýkrát mala zaznieť liturgia Dr. Karla Farského. Pred 14 dňami to bol brat duchovný Mišura, ktorý tu pokrstil dvojčičky.

Večer sme spravili na nádvorí oheň a za zvuku harmoniky a gitary sme spievali nielen biblické piesne.

Čakalo nás aj pohostenie, čakali sme aj my na príchod brata biskupa, ktorý ešte o tretej hodine populudní odpre-vádzal na poslednej ceste niekde na Morave. Dostavil sa až tesne po polnoci.

Ráno o 10,00 hodine zazneli bohoslužby za prítomnosti liptovských osadníkov a veriacich z Martina a

Účastníci bohoslužieb v Liptovskej Osade

Ružomberka. Bohoslužby vysluhovali piati duchovní.

Chýbal iba duchovný z Košíc. Ten sa chystal na poľné bohoslužby v Lúčke pri Rožňave. Po prvýkrát tam nebude náš brat biskup, lebo

ten musí do Prahy do Betlehemskej kaplnky.

Po bohoslužbách sme išli na spoločný obed do Jánošíkovej koliby. My sme v kraji podtatranskom ešte ostali, len brat biskup odišiel na pozvanie slovenského prezidenta Ivana Gašparoviča na hrad Devín. To bolo niečo preňho. Dva a pol kilometra pešo do kopca. Oslava v národnostnom duchu a potom už do Prahy. Za 48 hodín dve bohoslužby, dve oslavy, tisícstodevätidesiatjeden kilometrov. Nie je snáď viac šoférom?

A tak sa tešíme, že na budúci rok budú sviatky lepšie rozdelené, aby sme sa mohli zúčastniť nielen v Liptovskej Osade, ale aj v Lúčke a Prahe.

Náboženská obec Bratislava

* * *

V deň príchodu na oslavnú pamiatku vierozvestcov Cyrila a Metoda a Majstra Jana Husa do Liptovskej Osady nás počasie neprijalo najvládnejšie. Bolo pod mrakom a povieval studený vánok, ktorý bol v porovnaní s rozpálenou Bratislavou priam dotieravý. O to prívitejšie však bolo privítanie a stretnutie s tými našimi – "domáciami", bratom farárom Mišurou a jeho peknou a sympatickou manželkou Renátkou. Spreádzali nás a obklopovali všetkou starostlivosťou počas celého nášho krátkeho pobytu v tejto obci, postavenej v jednom z najmalebnjších kútov Liptova.

Aj keď je dnes takmer celá obec katolícka, v jej centre stojí monument, ktorý nielen pripomína, ale aj nemo svedčí o najtemnejších rokoch histórie našej krajiny v nedávno uplynulom storočí. Hovorím o na-

šom chráme, ktorého dômyselná a krásna architektúra, aj keď dnes už v takom zlom stave, že môže hroziť aj samovolné zrútenie niektorej jej časti, budí v každom jej návštevníkovi aj okoloidúcom rešpekt a obdiv. Napriek tomu, že sú to už len väčšinou ošarpané a od omietky oplieskané zastrešené múry, ešte stále má tento posvätný stánok svoju dušu, ktorá sa privráva a požíva. A v ten slávnostný deň dvoch svätcov Cyrila a Metoda sa aj mala komu privrávať. Aj keď sa privrávali tí, ktorí si bolševizmom zdevastovaný interier svojho kostola ozdobili svojim krížom a kalichom. A zazneli v ňom spevy, modlitby, tiež ďalšia z nezabudnuteľných, krásnych kázní brata biskupa ThDr. Jana Hradila. Kostol bol plný. Zastavili sa v ňom na dlhšiu i kratšiu chvíľu aj náhodní okoloidúci, tiež niekoľkí obyvatelia dediny. Počúvali slovo Božie, spievali, modlili sa s nami. Po skončení – pre nich dosť neobvyklej služby Božej – aj hodnotili. A hovorili s uznaním.

Ani my sme neobišli kostol Rímsko-katolíckej farnosti. V tu zakúpenej brožúre sme sa dočítali v stručnosti nielen o histórii obce a katolíckej cirkvi, ale aj o zásluhnej činnosti niekdajšieho katolíckeho farára Matášovského v prospech našej cirkvi, ktorý ju začal formovať v rokoch 1924 – 26, čo vyústilo v roku 1930 do postavenia už spomínaného jednolodového pseudogotického kostola s bočnými arkádami a novou farou pre našu Cirkev československú husitskú. Náboženská obec žila v tejto obci svoj čulý život až do rozpadu prvej Čs. republiky, kým mocní

Dokončení na str. 3

8. ROČNÍK POUTI NA SÁZAVĚ

Jako každý červenec posledných sedmi let, i ten letošní byl započat Poutí na Sázavě. V sobotu 5. července jsme si totiž připomněli, že letos uplynulo 1145 let od chvíle, kdy do českých zemí přišli dva bratři, Cyril (později zvaný Konstantin; 826/7-869) a Metoděj (815-885). Protože jejich působení pozvedlo tehdejší staroslověnštinu na liturgický jazyk, připomínáme si jejich příchod právě v klášteře města Sázava, kde se tato liturgie, zejména péčí jeho slavného opata Prokopa Sázavského (970-1053), udržela ještě mnohá století poté, kdy jinde již převládala v liturgii latina.

Jako tradičně byla pout' slavnostně zahájena ve Sboru opata Prokopa. Zúčastnili se bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta, pražský biskup bratr ThDr. David Tonzar, ThD. a starosta města Sázava pan Petr Šibrava. Poutníci, kteří se u sboru shromáždili, pak šli slavnostním průvodem přes most na vrcholek do kláštera, kde proběhla slavnostní bohoslužba vedená bratrem patriarchou a bratrem pražským biskupem. Ačkoliv se v té době konala římskokatolická pout' na Velehrad, i tak se poutě zúčastnili hosté z Římskokatolické církve a na připomínku řeckých věrozvěstů také hosté z české i řecké Pravoslavné církve. Protože výročí dvou bratrů bylo letos

"půlkulaté", velkým hostem celé poutě byl taneční soubor z Thessaloniky (česky Soluně), rodného města Cyrila a Metoděje. Třináct dam zatančilo ve třech částech ukázkou národních tanců řecké Makedonie, tedy oblasti právě kolem Thessaloniky. Viděli jsme tak tradiční bohoslužebné tance a hlavně tance svatební, včetně obřadu žehnutí svatebního chleba a jeho rozdělení hostům. Při netradičním zážitku jsme si tak i pochutnali.

Během dopoledne vystoupil také ředitel Ekumenické akademie Praha a duchovní naší církve, bratr ThDr. Jiří Silný, který představil výrobky Fairtrade, spravedlivého obchodu, které bylo možné po celou dobu poutě na místě ochutnat i zakoupit. Před obědem jsme se pak naladili v rytmu dixielandu s kapelou The Bourbon Street Dixieland Duo Plus křesťanskými i jinými písněmi. Ve vstupním dvoře kláštera zatím probíhal prodej Fairtrade výrobků, knih z naší produkce a také speciálních triček, která kvůli výročí Cyrila a Metoděje nesla iniciály jejich jmen v cyrilici. Po celé odpoledne také probíhaly prohlídky kláštera.

Po obědě se celá Severní zahrada kláštera proměnila v cestu časem. Děti se tak mohly podívat do minulosti, do dob (a skrze fantazii a fotky) i do míst, kdy a kde solušní bratři započali svou

cestu a jak pokračoval příběh jejich práce dále. Během cesty si každý vyrobil krásný hábit, s nímž po doputování všech ostatních malých cestovatelů soutěžil o ten nejkrásnější. Výherci byli oceněni dětskými Biblemi, které věnovala Česká biblická společnost.

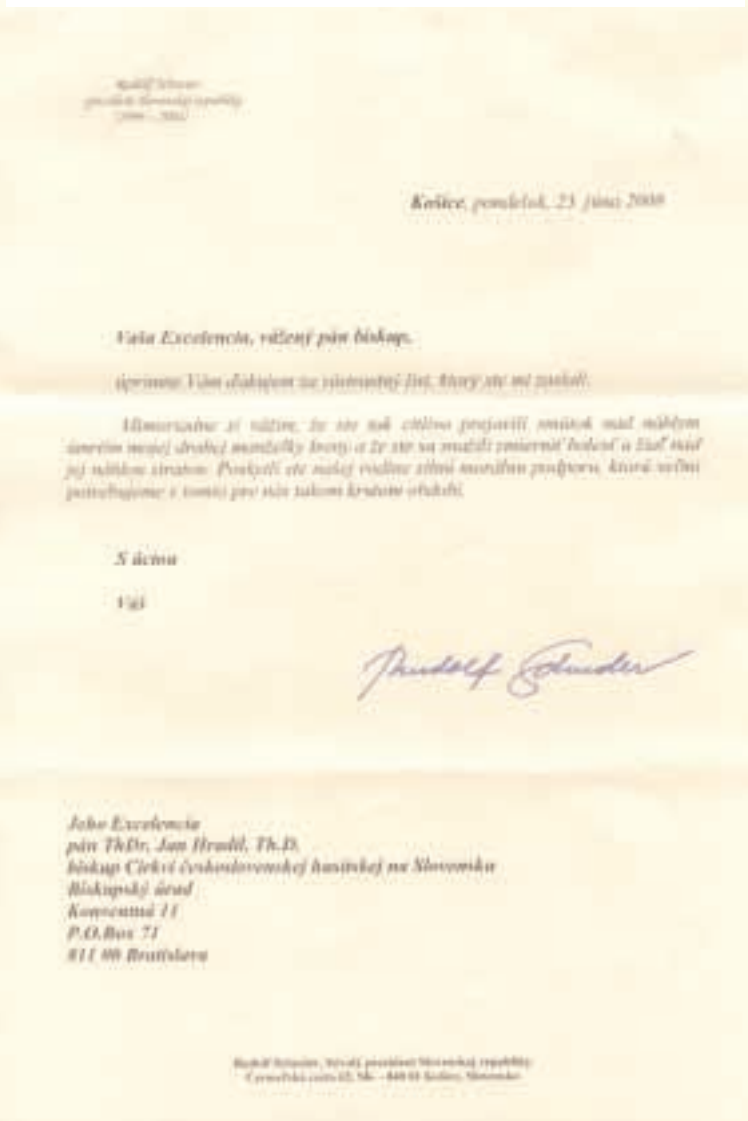
Zatímco se na jednom místě odehrávala dobrodružná cesta časem, na místě jiném, v Rajském dvoře, zněly v komorní atmosféře verše básníka bratra Miroslava Matouše ze sbírek "Dívčí meditace" a "Husovy listy žalářní". Překrásná láskyplná slova pak dokreslovala klavírní hudba, která se plně rozezněla při zpěvu Dany Krausové. Tato mladá energická umělkyně rozezněla dokonalou akustiku dvora starými židovskými a sefardskými písněmi.

Při tichém, ale nadějném zakončení poutě se poslední zůstavší účastníci shromáždili v kryptě krásného barokního kostela v areálu kláštera k ekumenické modlitbě. Slovem i písní provedla sestra farářka z náboženské obce Praha 2 – Nové Město Mgr. Ema Blažková a kolínský vikář Římskokatolické církve P. Libor Bulín. S pokornou náladou v srdci jsme se konečně po dlouhém dni rozešli domů a věříme, že za rok se na stejném místě opět setkáme.

Kateřina Vodičková

Dopis pro bratra biskupa

Bývalému prezidentovi Slovenské republiky Rudolfu Schusterovi zemřela 24. května manželka Irena. Náš slovenský biskup Jan Hradil mu zaslal kondolenci, na kterou bývalý prezident odpověděl:

Rozhraní

Miroslav Matouš

Stříbrná nitka spánku
navléká si
barevné korálky snů.

Mhavým závojem
hájí se zvolna
vykoupaný háj.

Probrán hleděl jsem zachytit,
co se mi zdálo,
leč v očích mi zbyla jen rouška.

I na hluboké kalné vodě
zračí se
pouze povrch.

Je někde
jaký louskáček
na snové oříšky spánku?

Matka země
trávou objímá
mé bosé nohy.

Z nadhledu
horského hřebene
zkoumám obě strany světa.

Ležím na pažitu,
hledím na oblaka
a patřím zemi i nebi.

Viditelný obzor
je obrysem
zdánlivé konečnosti.

Půlměsíc
potíchu couvá
do stínu země.

Nezachytil jsem slovem
peříčko téžavé myšlenky,
vyrostlé v modru nebe.

Vnímám nitro vesmíru,
vzdálen žádosti
pronikat do jeho vnějšku

Z kazatelského plánu

11. NEDĚLE PO SVÁTCÍCH SVATODUŠNÍCH

Ztrestám jejich nevěrnosti, ale svoje milosrdenství neodejmu.

Ž 89,33n

První čtení: Ž 130,3-4
Druhé čtení: Ž 89,31-34
Evangelium: Mt 10,6-7
K obětování: Ez 32,14
K požehnání: Ž 31,22-25

PŘEČTĚTE SI V BIBLI

Náš církev náleží k reformačním církvím, které mají za základ zbožnosti Písmo svaté. Ale v některých našich náboženských obcích se bohužel nekonají biblické hodiny.

(pokračování z minulého čísla)

SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOST 2

Bohatí a chudí v církvi. Nemáme mezi sebou dělat rozdíly. Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, jak se zachováte? Víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá.

Jk 2. kap.; 5,1-6
Podobenství o posledním soudu. Rozdělení lidí do dvou skupin. Syn člověka na trůnu své slávy rozhodne: Ti po pravici půjdou do věčného života, protože dali najíst hladovému, dali napít žíznivému, ujali se pocestného, oblékli nahého, navštívili nemocného a uvězněného. Cožkoli jste učinili komukoli z bližních, učinili jste to svému budoucímu Soudci – Pánu Ježíši.

Mt 25,31-46

SVÉVOLNÍCI – BEZBOŽNÍCI

Nahlédneme do knihy žalmů, jak je tu popisován svévolník (ekum.) – bezbožník (kral.).

Kdo je to svévolník? Je to člověk, který zpupně říká: „Bůh tu není, Bůh nic nevypátrá.“

Ž 10,1-18

Svévolník nemá v srdci místo pro

strach z Boha.

Ž 36,2

Svévolník se nedotazuje na Boží nařízení, opustil Boží zákony.

Ž 119,53.155

Svévolník může být i mezi věřícími; odříkává Boží přikázání a bere si do úst Boží smlouvu, a přitom kázeň nenávidí a Boží slova hází za sebe.

Ž 50,16-22

Nezvršuj se kvůli zlovolníkům, nezavídej těm, kdo jednají podle a přitom si žijí pokojně – jejich konce budou zlé. Vždyť Bůh všechno vidí, jeho pohled zkoumá lidské syny.

Ž 37; Ž 11; Ž 73

Je řada žalmů, kde jsou ve dvojici spravedliví a svévolníci uváděni v protikladu – jejich chování i budoucí osud.

Ž 1; 7,10; 11,4-7; 32,10; 75,11;

94,13; 97,10; 112,10; 145,20;

146,9; 147,6

Zlý konec svévolníků: čeká je podsvětí, smrt, uvadnou jako tráva, Bůh je vyhlazuje; snižuje až k zemi, zhyne jako vosk před zářem ohně, stihne je odplata, záhuba.

Ž 9,6.17-18; 31,18-19; 37,1-3; 68,3;

91,8; 92,8; 129,4-8; 145,20

Blaze člověku, který se neřídí radami

svévolníků. Já mezi svévolníky nezasednu. Bože, nedopusť, aby se mé srdce přiklonilo ke zlu, abych se dopustil svévolnosti. Bože, nezařazuj mne mezi svévolníky!

Ž 1,1; 26,5; 28,3; 141,č

Srovnávám sebe a svévolníky.

Ž 119,95.110; 141,10

Se žalmistou prosíme o Boží ochranu před svévolníky.

Ž 17,8-9.13; 31,18-19; 55; 71,4n;

140,5,9

POKLADY

Poklady na zemi

Poklady v Hospodinově domě a v domě královském hrály svou úlohu ve smlouvách mezi panovníky; ve válkách poklady střídaly své majitele; byly darovány, kradeny, stěhovaly se do země vítězů.

Král Ása podplácí krále Ben-hadada z pokladů domu Hospodina a domu královského, aby mu pomohl proti králi izraelskému Bašovovi. Prorok Chanani proto Ásu káral; král měl spoléhat na pomoc Hospodinovu.

1 Kr 15,9-22; 2 Pa 16,1-10

Texty vybrala:

Jiřina Kubíková

(pokračování příště)

Nad Písmem

JEŽÍŠ KRISTUS – KÁMEN ÚHELNÝ

Mt 21,42

Přečtenému verši z Matoušova evangelia předchází podobenství o proradných vinařích. Toto podobenství je určeno těm, kteří měli být Bohu nejbližší a měli být světlem ostatnímu lidu. Oni však zklamali, od Boha se vzdálili, nedbali jeho vůle.

Tak, jak šly Boží dějiny od Izraele k ostatním národům, právě tak mohou jít i od nevěrné církve, protože Bůh se trvale neváže na nikoho, kdo odmítá poslušně pracovat na svěřeném díle. Izrael odmítal Boží posly (proroky) a nakonec zavrhl i Božího syna. I křesťanská církev si počínala a počíná stejně. Historie církve, kterou píšeme i my, je řetězem omylů a chyb, často nepřiznaných, skrytých. Platí o nás označení Pavlovo z listu Římanům "bezbožní a bezmocní". Máme svoje představy, svoje plány a tužby a nejsme ochotni poslouchat našeho Pána i naslouchat Synu Božímu.

Nechceme slyšet, že svěřená vinice nás zavazuje, protože vyvolení a pověření není v prvé řadě privilegium, ale úkol. Bůh od nás něco očekává. Zatím však vidí jen naše lidské hemžení, shánění vzdejších statků, prosazování se, bezohlednost, nelásku, faleš, prospěchářství, lež, sobectví, závist a nenávisť. Jak odpověděl Bůh na naši zpronevěru? V listu Římanům (5,6) čteme, že „v čas, který Bůh určil, zemřel Kristus za bezbožné.“

Nejen že se neodvrátil od bezbožného člověka, ale On obětoval svůj život za bezbožné, za ty, kteří se navzájem mezi sebou perou, snaží se přelstít jeden druhého, nemají slitování, nejsou ochotni odpouštět - za ty se obětoval, a i za ty, kteří pokládají evangelium za nesmysl, za ty, kteří na Boha nemají

čas, za ty, kteří tvrdí, že se bez něho docela dobře obejdu. Přinesl obět slitování za naše hříchy.

A nyní je náš čas. Čas k přijetí spásy a také čas k práci na jeho vinici. Je nám znovu nabízena naděje, kterou Bůh otevřel Kristovým křížem a vzkříšením. V Ježíši Kristu můžeme znovu začít a nalézt nový život, očištěný Boží slitovnou láskou. Kristus je ten úhelný kámen, na kterém musíme založit svůj život. Nezapomínejme, že Boží shovívavost není nekonečná. Tak jako přišel trest na nedobré vinaře, trest přísný, ale spravedlivý, tak budeme i my musít vydávat počet z toho, co jsme udělali nebo neudělali na vinici Páně. Pustne-li vinice, máme jeden každý z nás na tom svůj podíl. Nestačí jen slovy vyznávat Krista, ale je třeba činit vůli nebeského Otce. Víra se musí odrážet v našem životě, v našich skutečích.

I kdybychom sebeohnivěji svědčili slovem o Kristu, nevyznáváme-li ho svým životem, pak jsme pokrytci, falešní svědkové, kteří svým chováním, jednáním Boží pravdy zpochybňují a znehodnocují a pro lidi se Boží pravda stává nedůvěryhodnou.

Jedinou nadějí pro nás je hledat pomoc a nápravu tam, odkud jediné může přijít - u našeho Pána Ježíše Krista. Ten, který byl od lidí zavržen a usmrčen, stal se kamenem úhelným. Hospodin to učinil, aby se stal základem pospolitosti Božího lidu, nového Izraele - církve. On jediný může obnovit život tam, kde je suchopár, dát proudění Ducha tam, kde už byl jenom provoz, dát církvi život jako organismu, učinit z ní společenství lidu Kristova, kde bude jeden žít pro

druhého, kde se budou lidé navzájem milovat, sobě pomáhat, kde nebude osamělých, zoufalých, ale všichni budou jedno v Kristu.

Naši úvahu pak shrňme do dvou vět. Nikdo nemůže položit jiný základ než ten, který už byl položen - a to je Ježíš Kristus. To je jediný pevný bod, spolehlivý základ, dávající jistotu, bezpečí, radost, pokoj, naději a výhled k věčnosti. Amen.

Věra Majerová

**Pane, Otče náš,
ty víš, jak často si nevíme
s životem rady.
Bojíme se,
že nám uniká mezi prsty,
že ho promarníme.
Co máme, Bože, dělat?
Ty nám stále nabízíš
svou pomoc.
V Ježíši Kristu
jsi demonstroval
svou dávající
a obětující se lásku
a my stále nechceme
pochopit.
Prosíme, otevři naše uši,
oči, naše srdce,
abychom konečně pochopili,
že všechno naše hledání
a usilování je marné,
pokud se nepřimkneme
k Pánu Ježíši Kristu,
který je základem všeho,
který drží náš život,
který nás spojuje navzájem.
Amen.**

125 LET OD NAROZENÍ JÁNA KOLLÁRA

Významný představitel klasicismu v české a slovenské poezii a hlasatel slovanské vzájemnosti první poloviny 19. století pocházel z poddanské rodiny, žijící ve slovenských Mošovcích. Vzdělání se mu dostalo v latinských školách (Kremnica 1806-08, Banská Bystrica 1810-12, Prešpurk 1812-15), kde sice získal jazykové znalosti řečtiny, latiny, němčiny, maďarštiny a hebrejštiny, ale svůj rodný jazyk musel poznávat vlastním studiem. Po návratu ze škol se postavil proti otcově vůli, odmítl se vyučit řeznickému řemeslu a odešel z domova do Prešpurku na evangelické lyceum, kde začalo jeho přátelství s F. Palackým. Kandidátskou zkouškou roku 1815 ukončil lyceum a získal vychovatelské místo v Banské Bystrici. Jakkmile se mu podařilo shromáždit dostatečné množství peněz, vydal se na cestu do Jeny. Při této příležitosti navštívil Prahu a setkal se s J. Jungmannem a ostatními českými obrozenci. Na universitě v Jeně se seznámil s výsledky německé vědy, především filosofie, filologie, historie, s literárními díly, ale i řadou významných osobností - mj. s Goethem. Jenýský pobyt byl však pro Kollára osudovým pro jeho setkání s Mírou, vl. jm. Friderikou Schmidtovou. Hluboký citový vztah ovlivnil celou další básnickou tvorbu. V této době píše i první sonety. Sňatku bylo ze strany matky zabráněno a nešťastný Kollár opustil Jeny po dvou letech (1819). K naplnění

jeho lásky došlo až po sedmnácti letech odloučení (1835) sňatkem, z něhož se narodila jediná dcera Alexandrina Mária. Ze studií v Německu se na podzim 1819 vrátil do Pešti a jako místo dalšího působení si zvolil jednu z nejhudších slovenských far ve městě. Zde strávil plných třicet let svého života. Po porážce revoluce 1849 opouští Pešť a usazuje se s rodinou ve Vídni, kde mu byla na universitě nabídnuta profesura slovanských starožitností a bájesloví. Kollárovu další vědeckou kariéru a literární činnost však již za dva roky ukončilo nenadálé úmrtí. Velikost jeho díla spočívá v básnické tvorbě, sběratelství památek slovenské lidové slovesnosti, prosazování slovanské vzájemnosti a kulturního soužití. Vrcholem Kollárovy poezie je monumentální sbírka básnických zpěvů Slávy dcera, kterou během svého života neustále rozšiřoval a doplňoval. (První vydání 1824, roku 1832 vyšla konečná podoba zahrnující na 615 znělek.) Sbírkou bývá označována jako "básnický cestopis Kollárova vnitřního života" a skutečně jeho tři hlavní zpěvy Sála, Labe, Dunaj vychází z básnickových osudů. Od Sály, místa setkání s Mírou, přes Labe, které je ohlasem na Kollárovu pobyt v Čechách, po Dunaj, vyjadřující básnickovy pocity při návratu na Slovensko a smutek ze ztráty milované Míry. V díle se střetávají témata intimní, lyrická s národními, etickými. Ohlas Slávy dcery, vydané

v Pešti, byl značný jak v Čechách, tak i na Slovensku. Kollár psal svá literární díla spisovnou češtinou, která byla běžně užívána vzdělanou vrstvou místo slovenštiny. Jeho snaha o užívání češtiny na Slovensku a vystoupení proti individuálnímu vývoji slovenského národa jej zavlekla do sporů se Štúrem a částečně izolovala od slovenského prostředí. Z další literární tvorby lze připomenout Čítanku (z jeho řečí a kázání - 1825), Slabikář (1826), zajímavé jsou cestopisy a vzpomínky vydané až po jeho smrti Paměti z mladších let života. Sběratelská činnost je představována především sbírkou Národné spievanky (1834-35), kde soustředil na 2 433 rozmanitých písní a útržků z lidové slovesnosti, které rozčlenil podle témat a společenského určení na 21 skupin. Na tomto vydavatelském díle se podílelo na 95 spolupracovníků-sběratelů. Národním spievankám časově předcházela kniha Písni světských lidu slovenského v Uhřích (1823, 1827), jež byla společnou prací s Pavlem Josefem Šafaříkem.

Z teoretických spisů vyvolala silný zájem Rozprava o jménách (1830), kde Kollár podává své první pojetí slovanské vzájemnosti. Práce další O literárnej vzájemnosti mezi kmeny a nářečmi slavskými (1836), vztahující se k problematice Slovanů, byla vydána též v německé verzi (1837, 1844). Definuje zde svůj program vzájemného soužití jednotlivých kul-

tur slovanských národů. Mylnou se ukázala jeho teorie o 4 slovanských kmenech a jazycích - ruštině, ilyrštině, polštině a českoslovenštině - jako hlavních větvích Slovanstva. Ján Kollár se zasazoval o myšlenku slovanské jednoty nikoliv cestou vytváření jednotného jazyka či určité

státní formy, ale kulturním sblížením a vzájemným poznáváním s hlubokým důrazem na humanitní ideály. Jeho smýšlení a snahy vyjadřují nejlépe vlastní slova, která bývají velmi často citována: "... A vždy, zavoláš-li Slovan!, nechť se ti ozve člověk!"

(red)

Mistr Jan Hus ve Zlíně

Většina takzvaných ekumenických shromáždění vypadá tak, že se seje řada ochotných kazatelů, kteří pečlivě připraví program bohoslužby, rozdělí si úkoly, ale jsou potom zklamáni malou účastí věřících. Jinak tomu bylo na svátek Mistra Jana Husa ve Zlíně. Na Husovo výročí se už tradičně koná ve zlínském evangelickém kostele ekumenická bohoslužba. Letos padl svátek na neděli. Někteří kazatelé se proto omluvili, protože je neměl kdo zastoupit v jejich domovských kostelech a sborech. Jen některým se podařilo přeložit svá shromáždění na jiný čas. Naši věřící byli pozváni na společnou bohoslužbu místo obvyklé husitské.

Z duchovních se nakonec aktivně zapojili dva evangeličtí faráři, dále kazatel Apoštolské církve a kazatel Církve bratrské - ti se podělili o modlitby a čtení Husova dopisu z Kostnice. Církev československou husitskou reprezentoval farář Lubomír Pliska, který posloužil kázáním. Oč méně bylo duchovních vpředu, o to plnější byl kostel. Přišli lidé všech věkových skupin a také zástupci téměř všech církví působících ve Zlíně. Atmosféra byla živá, vnímavá. V kázání zdůraznil bratr farář Husův vztah k pravdě a vyložil také, o jakou pravdu se jedná. Sám Kristus je tou pravdou. Zazněly i další myšlenky společně všem křesťanům. Také zpěv bratrských písní přispěl k vzácné jednotě shromážděných. Po skončení shromáždění zůstali ještě mnozí v přátelských rozhovorech. Byla to opravdu požehnaná neděle. Snad jen jedno chybělo k opravdové harmonii - totiž společná večeře Páně. Ale to je teprve hudba budoucnosti.

VELKÉ SVIATKY NIELEN...

Dokončení ze str. 1

Slovenského štátu nerozhodli o vykázání českého obyvatelstva zo Slovenska. Odvtedy až teraz na sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda a spomienky na výročie nespravodlivo upáleného Majstra Jana Husa, v tejto posvätnéj a ľudskou zlobou ateizmu skúšanej budove, po prvý raz zaznela slávnostná bohoslužobná liturgia. Úderné slová piesne "Kdož jsou Boží bojovníci" umocnené adekvátnou melódiou ozývajúce sa v zaplnenom kostolíku, hovorili všetko za nás. Kostol osirel, zničený, znehodnotený, volajúci o pomoc. Nás čakal doma každodenný rytmus života. Ale my sa tam určite vrátíme. A s Božou pomocou nás bude v tomto chráme stále viac a viac...

Dr. Hedviga Kramárová

Pohřeb se konal 1. června. Obyvatelé Pešti, ačkoliv neměli možnost slyšet jeho hru, přišli a dokázali svou velikou účastí na pohřbu, jak si váží památky umělce. 6. června, v den, kdy se měl konat první Slavíkův koncert v Pešti, byl uspořádán koncert, který zorganizovali umělci přátelé a ctitelé a jehož výtěžek mělo být použito pro postavení pomníku na Leopoldovském hřbitově. Ostatky Josefa Slavíka budou při rušení hřbitovů

ještě dvakrát přestěhovány, aby byly nakonec 26. dubna 1933 exhumovány a odvezeny i s pomníkem do Prahy, a zde umístěny na vyšehradském hřbitově nedaleko Slavína.

Tam spí Josef Slavík svůj věčný sen, když se vyplnilo po stu letech jeho poslední přání, pronesené na úmrtním loži: „Domů, chci domů...“

Podle vzácných materiálů sestavila Miroslava Slancová

JOSEF SLAVÍK – ČESKÝ PAGANINI 2

(dokončení z minulého čísla) Vídeň jako kulturní a politické středisko Evropy a sídlo císařského dvora hostí ve svých zdech celou řadu vynikajících hudebníků, nad nimiž se tyčí takové osobnosti jako Ludwig Spohr, Johan Nepomuk Hummel, Franz Schubert a geniální zjev Ludwiga van Beethovena. Prosadit se a umělecky uplatnit není tak snadné. Josef Slavík se stává členem císařské kapely - ovšem bezplatným členem. Živí se kondicemi a účinkováním při mších v dvorní kapli. Navštíví největší uznávanou houslovou pedagogickou kapacitu, profesora Maysedera, navzdory doporučení je však odmítnut, aniž mohl vůbec předvést svou hru. Na radu přítele uspořádá po čase koncert, kterým chce představit svou hru vídeňskému publiku. Koncert se koná 9. dubna 1826, vedle Slavíka vystupuje i Vojtěch Jírovec a v publiku vystoupění sleduje i František Palacký, který v této době dlí ve Vídni. Vídeňský kritik "Allgemeine musikalische Zeitung" dne 31. května 1826 píše: „Pak vystoupil netrpělivě očekávaný dvacetiletý houslový virtuos. Zahrál svůj koncert - dosti zvláštního druhu - ve fis moll počínající a ve fis dur ukončený. Jak? To se nedá slovy vyjádřit: jen ten, kdo slyšel Paganiniho a Lipinského, může si o tom vytvořit pojem. Technická zručnost překonává všechnu víru... Nic jej v nejmenším nenamáhá a po únavě ani nejmenší stopy. Když se k tomu ještě přičte živý zápal mládí, zvonečkově jasná intonace, pravidelné vedení smyčce, vznešené, vzorné držení těla - kdo potom

pochybuje, že tento vítězný hrdina způsobil senzaci...“ Přicházejí další a další koncerty, kritika se předhání ve chvále, Slavík však pracuje dál a dál, svůj volný čas podřizuje pracovní kázní, stále cvičí několik hodin denně. Během ročního pobytu ve Vídni se zařazuje mezi přední houslisty, upozorňuje na sebe celou hudební Vídeň a dobývá si jejího uznání. Začíná uvažovat o cestě do Paříže, s odjezdem váhá pouze proto, že je ohlášena návštěva slavného čaroděje houslí, Janovana Niccoly Paganiniho, který skutečně 16. března 1828 do Vídně přijede, uspořádá celkem čtrnáct koncertů a nadchne své posluchače nejvyšší měrou. Z doby Paganiniho pobytu ve Vídni se traduje příběh o tom, jak si Josef Slavík na prvním koncertě zapamatoval Paganiniho skladbu zvanou "Campanilla", kterou autor nosil pouze ve své paměti, aby mu ji nikdo neužmul. Slavíkův přednes této náročné skladby hodnotil proslulý virtuos slovy, jež mladého umělce doprovázela po celý další život a podnes jsou vyryta na náhrobku, zdobícím jeho hrob: „Pane, vy jste ďábel! Svět se chvěje, když hraje!“ Když se Slavíkovi splnilo jeho přání poznat hru i osobnost Paganiniho, rozhodne se navštívit další město, Paříž, kam odjíždí na podzim roku 1828. Pařížský pobyt na Josefa Slavíka jistě silně zapůsobil. Získal zde zkušenosti, vytržbenější rozhled a názor i množství dojmů. Nepodařilo se mu však prosadit větší koncert ve velkém sále, a tak po obdržení zprávy, že byl jmenován skutečným členem a primáři

em, opouští Paříž s rozhodnutím ještě jedenkrát se tam vrátit. Po návratu do Vídně uspořádal veřejný koncert (12. dubna 1830), avšak po pěti letech strávených v cizině zatoužil opět po domově, po krajanech a po českém posluchačstvu. Do svého programu zařadil Prahu, Teplice, Karlovy Vary a Hořovice. Kritika je skvělá, Slavík všude udivuje svou mimořádnou technikou, zručností, která daleko předbíhá jeho věk, i zde je vyslovováno srovnání s Paganinim. Ve Vídni k dřívějšímu přátelství s Franzem Schubertem, ukončeném Schubertovou smrtí roku 1828, přidává přátelství s dalším velikánem evropské hudby, Fryderykem Chopinem. Chopin v řadě dopisů přátelům nešetří chválou na adresu přítele, kterého nazývá druhým Paganinim, ale je to „Paganini omládlý, který za čas překoná prvního“. Léta 1832-33 jsou vrcholným obdobím Slavíkova života. Každý koncert budí bouři nadšení posluchačů i kritiky, která píše: „On už nehrál - on tvořil divy“. Ze srovnání s Paganinim vychází Slavík ve vídeňských novinách vítězně. 28. dubna 1833 pořádá poslední slavný koncert ve Vídni a 20. května 1833 město opouští a vydává se do uherského hlavního města Pešti. Odjíždí oslaben po chřipce, aniž by tušil, že jeho tělo začíná stravovat jiná, mnohem závažnější choroba. Lékař v Pešti ji označil za hlavničku - tyfus. Po pětidenním souboji s nemocí Josef Slavík v Pešti dne 30. května 1833 vydechl naposledy - stár 27 let...

ZPRÁVY

Expedice Přibyslav

Ve dnech 9. – 16. srpna se koná na naší faře v Přibyslavi tradiční pracovní-herně-modlitební akce v mladém kolektivu dobrovolníků, kteří se snaží přispět svými silami k opravě bývalé přibyslavské fary a přitom si také trochu zadovážet a zasportovat, ale také relaxovat, meditovat a přemýšlet nad vším možným i nemožným. Akce se účastní střídavě obdobní lidé, čili střední hodnota věku účastníků rok co rok roste. Roste ale rovněž věkový rozptyl, takže se akce může zúčastnit de facto každý, kdo udrží frisbee a štetku v ruce. Srdečně zvou pořadatelé Ladislav Chmela a Antonín Borýsek, na které se můžete obrátit pro bližší informace.
E-mail: lada.cz@seznam.cz, antonin.borysek@email.cz, telefon 608 824 287

500 kilometrů slovenských

Symbolická dvanáctka sprevádzala a oslovila účastníkov už 12. ročníka stretnutia veteránov. Medzinárodné Veterán Rallye sa konalo na južnom Slovensku v dňoch 11. 6. – 15. 6. 2008. Stretnutie v obilnej pokladnici a studnici Európy začalo v Gabčíkove. S úžasnými veteránmi účastníci brázili južnú časť Slovenska. Podunajská nížina sa stala hosťielskym miestom v svojej neopakovateľnej kráse obilnice a prameňov liečivých vôd. Úvodné spoločenstvo medzinárodných zoskupení oslovil a požehnal brat farár Miroslav Hargaš z Komárna. Krátkym dojímavým liturgickým úvodom privítal prítomných a z obilnice a studnice Božieho Slova sa prítomným prihovril. Tlmočil pozdrav brata biskupa

Jana Hradila s jeho žehnajúcim poselstvom. Požehnanie na toto stretnutie vyjadril brat farár slovami Listu Židom 12.1b: „...a budme vytrvalí v zápase, ktorý máme pred sebou.“ Uvedomanie si Božej prítomnosti nás oslovuje, zaväzuje a vedie k úcte k životu aj ku krajine, v ktorej sa nachádzame. Zachovanie a opatrovanie ľudských schopností aj v podobe veteránov techniky nás upomína na schopnosť, ktorou Boh obdaril človeka. On, Stvoriteľ, dal človeku schopnosť tvoriť a zachovať. Je to Bohem daný poriadok pre človeka a jeho požehnaný život na tejto zemi. V tomto krátkom oslovení a zamyslení mali všetci prítomní možnosť duchovného zážitku v dotýkaní sa vŕšadeprítomného Boha. Ním samým zaslúbená ochrana v jeho žehnajúcom slove bola pre všetkých prítomných momentom, ktorého duchovná schopnosť vystrojila pre všetkých prítomných do nových kilometrov. Brat farár Hargaš následne udelil požehnanie na celé stretnutie s pripravenými príležitostnými medailami a cenami pre účastníkov. Toto krátké žehnajúce pozastavenie "na štarte" všetci prítomní prežívali naplnení integrujúcou silou Božej prítomnosti

v jeho slove a našich modlitbách. Požehnanie bolo udelené v materinských rečiach účastníkov. Aj na tomto mieste je potrebné vysloviť vďaka spoluorganizátorom tohoto podujatia, bratovi Dušanovi Klímovi a jeho manželke, sestre farárke Alici Klímovej. Všetci sme mali možnosť presvedčiť sa, že aj takéto stretnutia nás upomínajú na Božiu vôľu, a tou je, aby človek mal radosť zo života.

Prítomný

Koncerty u sv. Mikuláše

- * 28. 7. – 20 h
W. A. Mozart – Requiem
Praga Sinfonietta Orchestra,
Vox Prague Chorus,
diriguje: M. Němcová
- * 28. 7. – 11 h
Benefiční koncert
* 28. 7. – 14 h
Benefiční koncert
* 29. 7. – 17 h
Haydn, Vranický, Mozart
STRING TRIO PRAGA
- * 30. 7. – 17 h
Händel, Telemann, Bach
J. Prokop – varhany,
M. Laštovka – trubka
- * 31. 7. – 17 h
Bach, Vivaldi, Dvořák
ADAMUS TRIO,
J. Adamus – hoboj,
J. Adamusová – viola,
K. Novotná – cembalo
- * 31. 7. – 20 h
Mozart, Vivaldi, Bach
Consortium Pragense Orchestra,
Š. Heřmánková – soprán,
M. Laštovka – trubka
- 1. 8. – 17 h
Bach, Händel, Mozart
D. Mimrová – flétna,
J. Kšica – varhany
- * 1. 8. – 20 h
Mozart, Vivaldi, Bach
Consortium Pragense Orchestra
I. Hošpesová – soprán,
M. Laštovka – trubka
- * 2. 8. – 14 h
Benefiční koncert
* 2. 8. – 17 h
Bach, Händel, Corelli
J. Popelka – varhany,
V. Frank – viola
- * 2. 8. – 20 h
Bach, Vivaldi, Mozart, Corelli
Camerata Pragensis Orchestra,
V. Frank, L. Havlák – housle,
V. Rejlek – trubka
- * 3. 8. – 17 h
Bach, Händel, Mozart
Z. Němečková – varhany,
P. Příbyl – viola
- * 3. 8. – 20 h
Bach, Vivaldi, Mozart, Corelli
Camerata Pragensis Orchestra,
V. Frank, L. Havlák – housle,
V. Rejlek – trubka

KŘEŠŤANSKÁ TURISTICKÁ AGENTURA MESITES
již devátý rok nabízí ubytování
v apartmánech u moře v Chorvatsku
za skvělé ceny!
www.mesites.cz
Využitím našich služeb současně podpoříte misijní práci manželů Dohnalových v Chorvatsku.
Objekty jsou ideální pro rodinnou, sborovou dovolenou i dovolenou studentů a mládeže.
Objednávejte, dokud jsou ještě volné termíny!
info@mesites.cz
kata.mesites@seznam.cz
GSM +38591 5659536
Skype: katadohnal inz.

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

VYSLÁNÍ DVANÁCTI

Z biblického textu Matouš 10,5-8 si vypíšete písmenka podle tohoto klíče: první číslo znamená verš, druhé je slovo v tomto verši a třetí je písmeno v daném slovu.

6,3,1	7,7,1	8,12,2
7,3,2	6,2,1	7,1,4
8,6,1	5,2,5	5,12,3
6,1,4	8,7,3	5,3,4
5,3,2	7,6,10	
8,4,3	5,2,1	

Řešení z minulého čísla: Zdravé oči.

Jana Krajčířiková

KALENDARIUM – ČERVENEC

- 29. 7. 1793 - Narodil se v Mošovcích Ján Kollár (+ 24. 1. 1852 ve Vídni) - slovenský básník a národní buditel - viz str. 3.
- 29. 7. 1878 - Vojska habsburské monarchie o síle něco přes 70 tisíc mužů překročila hraniční řeku Sávu a začala s obsazováním Bosny a Hercegoviny. Stalo se tak na základě čl. 25 aktů berlínského kongresu, podle něhož byl dán souhlas s obsazením a spravováním provincie Rakousko-Uherskem (spolu s malým územím sandžaku Novi-Bazar mezi Srbskem a Černou Horou). Bosna a Hercegovina se tak fakticky staly součástí habsburské monarchie, i když formálně zůstávaly nadále integrální částí turecké říše. Obsazování se setkala s odporem ze strany místních povstalců (dokonce se na mnoha místech spojili s tureckou armádou), takže celé tažení bylo ukončeno až 4. října 1878.
- 29. 7.-1. 8. 1968 - V Čierné nad Tisou (v železničním vagoně) se setkali členové vedení KSČ a KSSS. Schůzce předcházelo tzv. Poselství československým účastníkům, jehož autorem byl spisovatel P. Kohout. Hned po zveřejnění začalo živelné podpisování Poselství (přes 1 milion podpisů za tři dny). Jednání bylo značně dramatické, vedení KSČ zde vystupovalo nejednotně (Kolder, Bilak a Švestka se ztotožňovali se sovětskými argumenty). Sovětská strana vystupňovala tlak na československou reformu; žádné dohody nebyly podepsány, avšak sovětská delegace odjízďela s představou "závazků" vedení KSČ "bojovat proti antisocialistickým silám". V průběhu jednání vznikla v zemi živelná masová akce nazvaná Fond republiky; začala formou dobrovolných pracovních směn a rozšířila se mezi občany v podobě peněžních darů a zlata na tzv. zlatý poklad republiky (do 21. srpna dosáhly dary výše 190,5 milionu Kčs a 60 kg zlata).
- 30. 7. 1223 - Zemřel v Cassemare v Itálii pražský biskup Ondřej, jehož zvolení v roce 1214 bylo především dílem Přemysla I. Otakara, který se domníval, že tak získává oddaného podporovatele svých záměrů. Jakmile však Ondřej dosedl na biskupský stolec, začal nesmiřitelně prosazovat nadřazenost církve nad světskou mocí. Pět let trval boj biskupa s králem a podstatně změnil vztah světské a duchovní moci v Čechách. Nešlo přitom o pokračování sporu Bedřicha s Jindřichem Břetislavem o politický vztah biskupa a panovníka, ale o hlubší změny - církevní reforma na západě Evropy se dostala do rozporu s tradičním uspořádáním poměrů u nás, kde svěští zřizovatelé kostelů či klášterů se cítili stále jejich vlastníky. Ondřej přijal biskupské svěcení z rukou samotného papeže Inocence III. 22. 11. 1215 na lateránském koncilu, kde se světovládné snahy církve plně prosadily přijetím asi 70 zásadních ustanovení (např. proti sektám albígenských a valdenských, povinnosti zpovědi a svatého přijímání, povinný celibát kněží atd.). Ondřej se tu také neúspěšně pokoušel získat pro Prahu arcibiskupství, aby zajistil přímou vazbu své diecéze na Řím. Po návratu do Prahy začal nekompromisně vymáhat plnění církevních povinností, čímž si ovšem znepřátelil panovníka i šlechtu. Roku 1216 byl donucen opustit zemi a se svolením papeže, za nímž se pak uchýlil, vyhlásil nad Čechami interdikt (1217). Přitom plně využíval papežovy přízně a stupňoval požadavky - právo soudit duchovní osoby, dosazovat a sesazovat duchovní do církevních úřadů ap. Přemyslovo manévrování nakonec papeže unavilo, a tak došlo na popud kurie k dohodě mezi králem a biskupem. Byla za přítomnosti papežského legáta vyhlášena na slavnostním shromáždění konaném na moravské Šacké hoře. Konkordát byl 10. 5. 1222 Přemyslovým privilegiem rozšířen na všechny církevní ústavy, tedy nejen královské, ale i v celé zemi. Ondřej však s kompromisem spokojen nebyl a po jednání se už do vlasti nevrátil.
- 30. 7. 1748 - Marie Terezie podepsala smlouvu o tzv. desetiletém recesu, která umožňovala panovníkovi vybírat berni po dobu 10 let bez každoročního schvalování stavovskými zemskými sněmy. Sněmy se tím vzdaly jedné z mála svých pravomocí. Panovníce rozhodla, že Rakousko musí mít i v míru armádu o síle 108 tisíc mužů, k čemuž bylo třeba zajistit roční příjem 14 milionů zlatých. Čechy měly přispívat částkou 4,6 milionu, Morava 1,5 milionu a Slezsko 245 tisíc zlatých. Armáda se tak vymanila z politiky stavovských sněmů. Byl to první úspěch centralizačních snah hraběte Haugwitzce.
- 30. 7. 1793 - Narodil se v Chrudimi Josef Ressel (+ 10. 10. 1857 v Lublani) - vynálezce - povoláním lesník, celým srdcem však technik. Od mládí vynalézal, zlepšoval - pneumatickou poštu, busolu a jiné námořní přístroje, mechanismus pro otáčení jeviště atd. Svou lesnickou kariéru zahájil na jihu tehdejší rakouské monarchie v Lublani a v Terstu. Tady u moře dospěl ke svému největšímu vynálezu - lodnímu šroubu. Čekal ho však obvyklý osud mnoha českých vynálezců. Z odměny 20 000 liber, vypsáné britskou admirálostí za vynález šroubového parníku, neobdržel ani libru, protože si nezajistil patentní práva. A přestože v dalších letech navrhl desítky důmyslných konstrukcí ze všech možných oborů - lis na olej, mlýn s dutými válci, nové kulčkové ložisko, větrný mlýn, optický telegraf, snadno říditelný pluh, dělovou lafetu, pérování kočárů a mnohé další, dokonce i parní vzducholoď - doma zůstal nadlouho dokonale zapomenut.
- 30. 7. 1938 - Zemřel v Praze Josef Drahoňovský (* 27. 3. 1877 ve Volavci u Turnova) - sochař, medailér a glyptik skla.
- 30. 7. 1968 - Moskevská Pravda otiskla dopis 99 zaměstnanců pražské Prágovky s výzvou k mocenskému zásahu ze strany SSSR.
- 31. 7. 1853 - Narodila se v Praze Teréza Nováková (+ 13. 11. 1912 v Praze) - spisovatelka.
- 31. 7. 1873 - Narodil se ve Světcích u Bělky Vojtěch Preissig (+ 11. 6. 1944 v Dachau) - grafik, malíř a ilustrátor, účastník protirakouského i protinacistického odboje - známé jsou jeho náborové plakáty do čs. legií.

(red)

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčířiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, Petra Štěpánová, tel.: 220398107, mail: ceskyzapas@ccsh.cz

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9